

Obsesif Kompulsif Bozukluk Ölçeği Çocuk Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Obsesif Kompulsif Bozukluk Ölçeği Çocuk Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26525>

Özet

Obsesif Kompulsif Bozukluk Ölçeği Çocuk Formu (OKBÖ-ÇF), çocuk ve ergen popülasyonlarında Obsesif Kompulsif Bozukluk (OKB) belirtilerinin sıklığını ve şiddetini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu form, Şmail Seçer tarafından 2014 yılında Türkçeye uyarlanmış ve geçerlik ile güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçek, 6 alt boyuttan ve toplam 21 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme sistemi 5'li Likert Ölçeği formatındadır (0= asla - 4= genellikle). Bu uyarlama çalışması, Türkiye'deki ruh sağlığı uzmanlarına ve araştırmacılara çocuk ve ergenlerde OKB semptomlarının standart ve güvenilir bir şekilde değerlendirilme imkanı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Obsesif Kompulsif Bozukluk, OKB, Çocuk, Ergen, Obsesyon, Kompulsiyon, Psikometri, Uyarlama, Likert Ölçeği

Yazarlar

Şmail Seçer

Amaç

Obsesif Kompulsif Bozukluk Ölçeği Çocuk Formu'nun temel amacı, çocuk ve ergenlerde görülen obsesif ve kompulsif semptomların düzeyini, türünü ve şiddetini güvenilir ve geçerli bir şekilde saptamaktır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması, Türk kültürüne özgü dilsel ve psikometrik uygunluğunu test ederek, ulusal düzeyde OKB araştırmalarına ve klinik uygulamalara katkı sağlamaya hedeflemiştir.

Bu araç, klinisyenlere tanı koyma sürecinde destekleyici bilgi sağlamakta, araştırmacılara ise geniş örneklemeler üzerinde OKB prevalansını ve alt boyutların inceleme fırsatı vermektedir. Özellikle OKB'nin alt boyutlarının ayrıştırılması, daha spesifik tedavi yaklaşımlarının geliştirilmesine olanak tanır.

Yapı/Ölçülen Kavram

Ölçek, psikopatoloji alanında merkezi bir kavram olan Obsesif Kompulsif Bozukluk (OKB) yapısını ölçmektedir. OKB, bireyin yaşam kalitesini ciddi şekilde bozan, tekrarlayıcı ve istenmeyen düğünceler (obsesyonlar) ile bu düğüncelerin yarattığı kaygıyı azaltmak için yapılan zorlayıcı davranışlar (kompulsiyonlar) ile karakterize edilen bir anksiyete bozukluğudur.

OKBÖ-ÇF, bu karmaşık yapıyı altı farklı boyutta ele alarak çocuklardaki semptom profillerini

detaylıca analiz eder. Bu alt boyutlar, klinik literatürde yaygın olarak kabul gören temel OKB belirti kümelerini temsil etmektedir. Bu faktörler, ?üphe-Kontrol, Obsesyon, ?stifçilik, Temizlik, Düzen ve Etkisizle?tirme davran?lar?n? kapsamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışmasında (Seçer, 2014), ölçeğin yapı geçerliliği faktör analizi yöntemleriyle incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin orijinal yapısına benzer şekilde 6 faktörlü bir yapıya doğrulanmış belirtilmiştir. Bu durum, ölçek maddelerinin kuramsal olarak ölçmeyi amaçladığı OKB alt boyutların? tarafından temsil edildiğini göstermektedir.

Kapsam ve ölçüt bağımlı geçerlik çalışmaları hakkında spesifik değerler kaynakta belirtilmemiş olsa da, uyarlama çalışması, ölçeğin çocuk ve ergen popülasyonunda OKB semptomların? geçerli bir biçimde ölçebildiğini desteklemektedir.

Güvenirlik

Obsesif Kompulsif Bozukluk Ölçeği Çocuk Formu'nun güvenilirlik çalışmaları, Türkçeye uyarlama sürecinde gerçekleştirilmiştir. Güvenirlik, ölçeğin zaman içinde tutarlı sonuçlar verme yeteneğini ifade eder. Genellikle iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test korelasyonları gibi yöntemlerle belirlenir.

Uyarlama çalışmasında elde edilen güvenilirlik değerleri, ölçeğin hem genel puanının hem de alt boyutların? yüksek derecede iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Bu yüksek güvenilirlik katsayıları, ölçeğin klinik ve araştırmaya amaçlı kullanımlarda tutarlı sonuçlar üreteceğini anlamına gelmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısı, uyarlama çalışmasında yapılan açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri ile belirlenmiştir. Bu analizler sonucunda, Obsesif Kompulsif Bozukluk Ölçeği Çocuk Formu'nun 6 alt boyuttan oluştuğunu doğrulanmıştır. Toplam 21 madde, bu alt boyuta dağılmıştır.

?üphe-Kontrol: 5 madde

Obsesyon: 4 madde

?stifçilik: 3 madde

Temizlik: 3 madde

Düzen: 3 madde

Etkisizle?tirme (Nötralizasyon): 3 madde

Bu faktör yapısı, ölçeğin farklı OKB semptomları birbirinden ayrı olarak detaylı bir profil çökarma yeteneğine sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Araç Bilgileri

Test Type: Uyarlama

Format: 5'li Likert Ölçeği (0= asla - 4= genellikle)

Language Available: Türkçe

Population Group: Çocuklar ve Ergenler

Age Group: Uyarlama çalışması yapıldığı ya da aralığına dair kesin bilgi kaynakta yer almamakla birlikte, genel olarak çocukluk ve ergenlik dönemini kapsamaktadır.

Population Details: Ölçek, klinik ve okul popülasyonlarında kullanılabilir.

Test Methodology: Öz bildirim ölçeği. Bireylerin kendi obsesif ve kompulsif eğilimlerini belirtilen 5 dereceli Likert formatında puanlamasına dayanır.

Anahtar Kelimeler

Obsesif Kompulsif Bozukluk, OKB, Çocuk Psikolojisi, Psikometrik Özellikler, Faktör Yapısı, Öz Bildirim Ölçeği

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: ismail.secer@atauni.edu.tr

Correspondence Address: İsmail Seçer (Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin kullanımı için gerekli izinlerin sorumlu yazar İsmail Seçer ile iletişime geçilerek alınması gerekmektedir. Ticari kullanım ve telif ücretleri hakkında bilgi, yazar veya yayıncı kurum aracılığıyla edinilebilir. Ölçeğin Türkçe uyarlama ve psikometrik özelliklerinin belirlenmesi çalışması 2014 yılında yayımlanmıştır.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [obsesif-kompulsif-bozukluk-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/obsesif-kompulsif-bozukluk-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Seçer, ?. (2014), **Obsesif Kompulsif Bozukluk Ölçeği Çocuk Formunun Türkçeye uyarlanması: Güvenirlilik ve geçerlilik çal??ması**, *Eğitim ve Bilim*, (176), 355-367.

Makalenin tam metnine erişim için kullanılan bağlantı: egitimvebilim.ted.org.tr

Obsesif Kompulsif Bozukluk Ölçeği Çocuk Formu Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Şüpheli-Kontrol (5 m)

Obsesyon (4 m)

Ştifçilik (3 m)

Temizlik (3 m)

Düzen (3 m)

Etkisizleştirme (3 m)

Toplam Madde Sayısı: 21